

Крім того, зараз набувають популярності такі види смарт-технологій, як QR-коди, блоги, широко використовується YouTube, Web 2.0 технології, смартфони стають повноправною частиною навчального процесу. Інноваційні методи навчання та smart-технології активізують пізнавальну діяльність тих, хто навчається, зацікавлюють їх, сприяють самостійній роботі та розвитку критичного мислення тих, хто навчається. Тобто, освіта, розрахована на перспективу, має забезпечити формування двох основних груп умінь: умінь швидко орієнтуватись у зростаючому потоці інформації та знаходити потрібне, і вмінь осмислити та застосувати здобуту інформацію [1, с. 219].

Тому, на нашу думку, дані засоби будуть ефективними на всіх стадіях навчання, забезпечуючи розвиток як умінь іншомовної комунікативної компетентності, так і таких вмінь критичного мислення як готовність до планування, гнучкість, яка дозволяє почекати з винесенням судження, поки учень не володіє різноманітною інформацією, наполегливість, готовність виправляти свої помилки, усвідомлення, пошук компромісних рішень тощо [3, с.113]. Таким чином, використання сучасних смарт-технологій здатне оптимізувати навчальний процес, осучаснити його, зробити цікавим, змістовним та продуктивним.

Література

1. Бондарук І. П. Формування критичного мислення дев'ятикласників у процесі навчання історії. Київ, 2012. 276 с.
2. Закон «Про освіту». URL: <http://osvita.ua/school/reform/57472/>
3. Халперн Д. Психология критического мышления. 4-е междунар изд. Санкт-Петербург: Питер, 2000. 512 с.
4. Соснова М. А. Smart-технології як складова підвищення якості освіти. URL: <http://archive.ws-conference.com/smart-texnologi%D1%97-yak-skladova-pidvishhennya-yakosti-osviti/>

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПОЧИНАЄТЬСЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: АБРИСИ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НАУКОВИХ ПРОГНОЗІВ ІЗ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Валерій Редько

Інститут педагогіки НАПН України

(м. Київ, Україна)

Упродовж останнього десятиліття активно відбуваються значні зміни в галузі шкільної іншомовної освіти. У програмах нового покоління чітко

простежується тенденція на компетентнісно орієнтоване навчання іншомовного спілкування. Її змістом передбачається виконання учнями навчальних дій, пов'язаних із формуванням ключових і предметних компетентностей, які проявляються в готовності практично застосовувати здобуті знання, сформовані уміння й навички, способи діяльності для виконання пізнавальних і комунікативних завдань. Відповідно до цих трансформацій набуває іншої якості і педагогічна діяльність учителя як головного модератора навчального процесу.

Як засвідчує науковий педагогічний досвід, компетентнісний підхід до навчання трансформується в суспільно значуще явище, яке стає пріоритетним у формуванні освітньої політики України, зокрема – цілей і змісту освіти, засобів його засвоєння, усвідомленого ставлення до результатів навчання та пошуку способів їх удосконалення. А відтак, набуття учнями компетентностей – актуальна стратегія державної політики, котра потребує кардинальних змін у різноманітних сферах освіти. Не обходить вона і початкову школу, де розпочинають формуватися механізми виконання навчальних дій, спрямованих на оволодіння іншомовним спілкуванням як засобом міжкультурної взаємодії та засвоєння особливостей і норм життєдіяльності в сучасному мобільному та глобалізованому світовому просторі. Втім чи всі учні готові до виконання навчальних завдань, приймати нестандартні рішення в незвичних життєвих ситуаціях, чи потенційно готові вони до формування в них умінь і навичок успішно розв'язувати не тільки типові для них, але й неочікувані проблеми, які можуть виникати в реальному житті під час входження в мультилінгвальне та полікультурне світове середовище? Вочевидь, ніхто не зможе дати абсолютно ствердну та вичерпну відповідь, оскільки складно, а подекуди й неможливо спрогнозувати результат, який об'єктивно зумовлюється різними чинниками впливу на його ефективність, зокрема віковими особливостями учнів 1–4 класів, умовами навчання, рівнем професійної готовності вчителя до роботи в оновленому навчальному середовищі.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов учнів початкової школи доцільно розглядати як їхню здатність відповідно до вікових

особливостей і потенційних можливостей усвідомлено виконувати навчальні дії, що забезпечують оволодіння іншомовним спілкуванням в усній та письмовій формах у межах сфер, тем, ситуацій та з допомогою мовних засобів, окреслених чинною навчальною програмою. Відповідно, компетентна особистість учня початкової школи за результатами вивчення іноземної мови має бути здатною у межах вимог навчальної програми демонструвати уміння доцільно користуватися іншомовною інформацією, окресленою її комунікативними потребами та презентованою соціальним оточенням, оцінювати її та добирати ту, яку потребує життєва дійсність, впливати на неї, адаптуючи її кількісні та якісні характеристики до власних іншомовних комунікативних намірів. Учень початкової школи у межах передбаченого навчального матеріалу повинен уміти аргументовано висловлювати іноземною мовою власні думки, ідентифіковувати зміст прочитаних і почутих іншомовних текстів, дотримуватися в різних соціальних середовищах адекватної комунікативної поведінки під час спілкування, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, демонструвати свої ставлення до отриманої інформації з усних і письмових джерел.

Усе зазначене зумовлює окреслити основні напрями трансформації змісту навчання іноземних мов учнів 1–4 класів відповідно до компетентнісної парадигми. Серед них пріоритетними можуть бути такі:

а) дидактичне переосмислення сутності навчального матеріалу під кутом зору його доцільності, доступності, відповідності комунікативним потребам учнів цієї вікової категорії, достатності для забезпечення їхніх іншомовних комунікативних намірів;

б) визначення значущих для учнів, відповідно до їхніх потенційних можливостей, зв'язків вивченого матеріалу з життєвою практикою, що асоціюється з рівнем його прагматичності – сферами використання в реальних умовах спілкування;

в) забезпечення ефективної активізації мовного матеріалу в різних видах мовленнєвої діяльності через умотивованість навчальних дій і використання оптимальної системи вправ і завдань;

г) сприяння усвідомленому і вмотивованому засвоєнню учнями способів діяльності з навчальним іншомовним матеріалом у межах певного кола понять, явищ, процесів, об'єктів, фактів, зокрема тем для спілкування, змісту мовних і мовленнєвих засобів, набуття досвіду самостійно виконувати мовні операції та мовленнєві дії тощо.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов учнів 1–4 класів як початкового етапу в усій структурі вітчизняної шкільної освіти характеризується дидактичними і методичними особливостями організації навчального процесу. Насамперед вони зумовлюються віковими особливостями учнів цієї вікової категорії, які потребують використання спеціальних форм, методів і способів презентації, активізації навчального матеріалу та засобів контролю рівня його засвоєння. Успішне розв'язання зазначених проблем різнобічно залежить від доцільно визначених, дидактично й методично обґрунтованих концептуальних засад як наукового підґрунтя для впровадження компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у закладах шкільної початкової освіти. Такими засадами можуть слугувати комунікативний, діяльнісний, особистісно орієнтований та культурологічний підходи, які своєю сутністю сприяють становленню компетентної особистості, здатної завдяки володінню іноземними мовами активніше соціалізуватися в сучасному світовому просторі.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Наталія Рокицька, Наталія Вирста

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

(м. Тернопіль, Україна)

Посилення інтегративних процесів в умовах Болонського процесу зумовлює важливу роль наукового співробітництва європейських країн у галузі освіти.

У контексті Лісабонської стратегії розвитку Європи набуває нового значення ефективність та якість освітніх систем і відповідно підготовка та підвищення